

Szilasi László

Lábadozás, posztoperatív műveletek

(Feljegyzés: 2016. 08. 02., Ganna & Baktó.) Ma éjjel azt álmodtam, hogy EP a temetése előtt felolvasást tart egy hatalmas, dugig tömött teremben. Ismerősként üdvözl. Megkínálom a Dalmann's Salbei-bonbonjaival, csinos a piros-fekete-sárga fémdobozka, *salvia officinalis*, nem kér. A felolvasás után integet, mosolyog, mégiscsak kivesz két cukormentes zsálya-pasztillát, utána pedig magával visz hátra, egy keskeny folyosón beszélgetünk. Hosszan mondja, nagyon fontos neki, hogy elmondhassa. Sovány, gyenge, beteg, rajta rossz ruhák, fagyaltszínű a zakója, de mondja, mondja, hosszan magyarázza. Egyetlen mondat maradt meg az előadásából, ezt sokat ismételte. *Ne engedj teret a test gonosz szótlanságának. Ne engedj teret a test gonosz szótlanságának. Ne engedj teret a test gonosz szótlanságának.* Aztán felébredek. Baktóban aludtunk, mellettem SV szuszog, zavartalanul. Felkönyöklök, nézem, gyönyörű, a szépség a legerősebb imperatívusz. Ki lehet látni az utcára. Hajnalodik, a Nap épp csak feljött. Nagy segítség a mondat. EP-től kaptam, pedig az én agyam terméke. A könyvem foglalkoztat, magammal vittem a problémákat az álomba. Reggelre megoldódtak: új problémákat termeltek. Tovább dolgozom, hogy beérhessen a tanács.

A nagy gondolatok kertjénél hagytam abba. Hosszú volt az út odáig. Otthon voltam vagy hat hetet, mire megkezdődhetek a protokollokban előírt posztoperatív orvosi műveletek. Addig lábadoztam, azt hiszem, ez a pontos szó. Gyerekkoromban az ember még elég sokáig volt beteg. Megkapta a fertőzést, aztán napokig feküdt, mire a magas láz végre megölte a kórokozókat. Aztán már lehetett olvasni, lábadozni, igyekezted minél tovább húzni. Akkoriban a jaminai SZTK-ba jártunk orvoshoz. Templomot próbáltak építeni, aztán a második világháború véget vetett a munkának. 1948 után az épület

mindörökre megmaradt négy méter magasnak, az oldalsó szentélyekbe pedig beköltöztették a népi demokrácia orvosait. Szakszervezetek Társadalombiztosítási Központja. Középen napfénytető, eszelős modernség a külvárosban. Izzadás, langyos vizes priznic, súlyosabb esetekben némi lázcsillapító. A Kérdezz! Felelek mindenre! nevű társasjáték, ha helyesen felelsz, felvillan a lámpa. Verne Gyula. Ezt jelenti a lábadozás szó.

Szedem a Coaxilt meg a Convulexet. Esténként SV belémböki, belémszúrja a Clexane-injekciót. Harmincig kellene eljutnunk. Elfásultam, már nem érdekel a fájdalom meg a vér, belefáradtam. Döfjed, bébi!

Az elejéből szinte semmire sem emlékszem. Alvás, szundikálás, evés, ürítés, néhol némi higiénia. A koncentráció időtartama percekben mérhető. Fekszem, válaszolok néhány kérdésre, megalkotok néhány mondatot, már ki is merültem. Fekszem tovább. Talán el is alszom. Talán nem. A baj az, hogy a betegség tárgya és a vizsgálat eszköze: ugyanaz. A sérült agyad sérült működése által és miatt nem tudod megfigyelni a sérült agyad sérült működését. A megismerő funkció sérülése a legszörnyűbb csonkaság. Ez a legborzasztóbb amputáció. Sehoh a szupplementum, az implantátum, a protézis. Nem tudod megfigyelni a világot. Nem tudsz megfigyelni semmit. Nem tudsz megfigyelni. Nem figyelsz. Nincs kérdezz, felelek, nem villan fel a kislámpa, és nincs Verne Gyula. Ezt jelenti a lábadozás szó.

Lassan, nagyon lassan javul az állapot. John Le Carré: *Tükrök háborúja* című régi regényével kezdem el az olvasást. Szomorú történet, alig bírok vele, minek ez a bonyolultság, hosszan küzdök a szöveggel. Elkezdem nézni a *Breaking Badet*. Érthető, rövid részek, három darabban emészték meg egy fejezetet. *Walking Dead*. Gyenge dolog, de talán egyszerűbb. Lehet, hogy immár az efféle való nekem, nyomorult sorozatfüggő. Annyira félek a tévémtől, hogy inkább visszatérek az olvasáshoz, papíralapon. Yann Martell: *Beatrice és Vergilius*. Ő írta a *Pi életét*. A bekezdések rövidek. A téma súlyos. Hátha.

„Egy egykönyvű író, egy Lampedusa, amint A párduccal küzd, gondolta Henry. Az írói válság súlyos probléma, csak azok a szerencsétlen alakok nem veszik komolyan, akik soha nem próbáltak meg nyomot hagyni a világban. Nem csupán a kitűzött cél, az adott feladat siklik félre, hanem a teljes személyiség is. Meghal az a része, amiről azt remélted, halhatatlan, mint egy görög isten. Ha elvész a kreativitás, nem marad más, csak – Henry körülnézett a műhelyben – lenyűzött bőr.”

Itt, ennél a bekezdésnél kezdődött el a rettegés. Grand mal. Epilepszia. Zombi. És a kreativitás elvesztésétől való atavisztikus félelem. Pedig a kultú-

rán és a szereteten kívül nincsen is semmi más, csak az az édesség – ahogy a szerencsétlen Jan atya mondja a *Gran Torinó*ban – ami maga az Úristen. Én viszont alig tudok olvasni, írni pedig egyáltalán nem. Napló nincs. Nincsenek írott mondataim. A tervezett regényre vonatkozó régi jegyzeteimet pedig egyszerűen nem értem. Képtelen vagyok felfogni. Nincs visszaút. Mi van akkor, ha soha nem is lesz.

PATHOLÓGIAI VIZSGÁLAT

Indítási adatok:

agy resectum, szakadozott, több darabban érkezett, összességében 8×5×4 mm-es, szürkésfehér szövetfragmentum.

Mikroleírás:

mikroszkóposan a bal frontális lebeny mélyéről eltávolított mintában tumor-szövet fragmentumait láttuk. A daganatban oligodendrogliómára jellegzetes sejteket találtunk nagy számban. A világos hálóban elhelyezkedő daganat-sejtek enyhe cythologiai atypia jeleit mutatják. Jellegzetes 'csirkeláb' rajzolat is kimutatható volt. Emellett focalisan calcificatio jeleit észleltük. Necrosist, emelkedettebb mitoticus rátát kimutatni nem tudtunk.

Diagnózis:

Bal frontális régióból eltávolított tumor: Oligodendroglioma (WHO Grade II).

PET CT. („A bal frontális lebenyben 36x17 mm nagyságú, liquordenzitással telt resectiós üreg ábrázolódik, melynek fala mentén kanyargós lefutású, meszes képletek is vannak. A resectiós üreg környezetében kb 48×48 mm legnagyobb metabolikus kiterjedésű, a corpus collapsumon keresztül az ellenoldalra is áttérjedő intenzív metionin-beépülés és identicusan hypodenzitás differenciálható. Vélemény: a műtéti üreg környezetében, az ellenoldalra is áttérjedő residualis, viabilis tumor igazolódott.”)

A tumort értettem. A residualis azt jelenti: hátramaradt, maradék, visszamaradó. Bőrgyógyász (a kezelés előtt minden veszélyes kinövés eltávolítandó). Traumatológus (régii kosaras-haver, nekem meg rotátorköpeny-szakadásom van, bármi legyen is az, tönkrement a vállam a rohamok közben, valahogyan azt is kezelni kell). Fül-orr-gégész (alig hallok, kellemetlen). És hát a régi és kedves pszichiáter (aki nem hisz benne, hogy a daganat okozta volna a depressziót, vagy az antidepresszáns a daganatot: *az élet nehéz, de a János-passió talán még Ciorant is megvigasztalja néha*). Aztán elkezdődött a sugárterápia:

2015. 04. 15 – 2015. 06. 03.

Sugárkezelés: lineáris gyorsítóval

Kezdési idő: PET CT függvényében

Célkitűzés: postoperatív

Célterület: tu. ágy PET CT alapján

Dózis: 33x1.8 Gy

Technika: 3 D konformális individualis maszkroғzítással

Epikrízis:

Tekintettel a 1p19q delációra, és az idegsebész által subtotalis eltávolításra

postop. besugárzást tervezünk. A céltérfogat pontosítása céljából metinonin PET CT vizsgálat történik. Ennek eredménye függvényében döntünk a végleges komplex terápiaóól.

Felírt gyógyszer:

MEDROL 4 MG TABLETTA 100% buborékcс napi 1x3 tbl

APO-FAMOTIDIN 40 MG FILMTABLETTA 60 napi 1 tbl.

33 x 1.8 Gy

KARTOTÉKLAP SZÁMA:

Dat.	Testrés	R	Orvos	Beren- delve	Megjegyzés
1.	2015 APR 15	1.8			
2.	2015 APR 16	1.8			
3.	2015 APR 17	5.4			
4.	2015 APR 20	4.2			
5.	2015 APR 21	0			
6.	2015 APR 22	10.8			
7.	2015 APR 23	10.8			
8.	2015 APR 24	14.4			
9.	2015 APR 27	16.2			
10.	2015 APR 28	18.0			
11.	2015 APR 29	14.8			
12.	2015 APR 30	21.6			
13.	2015 MÁJ 05	23.4			
14.	2015 MÁJ 06	25.2			
15.	2015 MÁJ 07	27.0			
16.	2015 MÁJ 08	28.8			
17.	2015 MÁJ 11	30.6			
18.	2015 MÁJ 12	32.4			
19.	2015 MÁJ 13	34.2			
20.	2015 MÁJ 14	36.0			
21.	2015 MÁJ 15	37.8	*		
22.	2015 MÁJ 18	43.2	*	*	
23.	2015 MÁJ 19	45.0	*	*	
24.	2015 MÁJ 20	46.8			
25.	2015 MÁJ 21	48.6			
26.	2015 MÁJ 22	50.4			
27.	2015 MÁJ 26	54.0			
28.	2015 MÁJ 27	57.6			
29.	2015 MÁJ 28	61.2			
30.	2015 MÁJ 29	64.8			
	2015 JUN 01	55.8			
	2015 JUN 02	57.6			
	2015 JUN 03	59.4			

COLEFARMACON - INC. 11388

Harmincháromszor egy egész nyolc tized gray. Igen, a folyamat a gyógyító intézmény szempontjából valóban ennyire precíz, táblázatban jól rögzíthető és alaposan begyakorolt művelet. Én magam mást is tapasztaltam.

Implantátum

A harmincéves gimnáziumi érettségi találkozókat egyébként, valójában a nagy, városi nyomda alatt, egy jó hírű belvárosi étteremben tartottuk. A társas vacsora után a kicsi emberke, az ő nevére sem emlékeztem, az osztály zajos tömegén túl, egy külön asztalnál üldögélt a régi barátaival. Volt valahonnan egy üveg házi pálinkájuk, azt itták, pohár sörökkel, testvériesen – a pincér türelmét nyilván megvették, vagy már előtte is haverjuk volt a férfi. A kicsi emberke nagy hangon mesélt a társaságának. A többieknek nem sok alkalmuk adódott a közbeszólásra. Odaálltam kibicelni. Nem zavartam senkit. Észre sem vettek.

A kicsi emberke a szomszéd fürdőváros melletti faluban élt. Szerette a várost, szerette a faluját, reggelente meg este egész évben a kedvenc gépével küzdötte le a néhány kilométeres távot az új bicikliúton – ezt nem hittem el neki, mindenki emlékezett a durva csípőficamára, de jó volt hallani, jellemző volt rá ez a hazugság. A város kórházában dolgozott. Az egészségügyi utóképzései után ott talált helyet magának. Mindenki szerette, meg is becsülték, ezért akkor is megtartották a kórházi állományban, amikor eljöttek a leépítések. Kikerült a rendelőből, de se a betegeket, se az orvosokat nem hagyta el: kiültették az onkológiai váróba. Ott ült egész nap a fehér köpenyében a sugárzásra várók között. Tájékoztatta, bátorította, neveltette őket. Ez volt a munkája. Ez volt a hivatása. Ezért kapta a fizetését. Ez volt a büszkesége, az élete értelme. Erről beszélt.

A kezelések reggelente nyolc órakor kezdődnek, mondta. Előtte megiszunk együtt egy kávét a lányokkal, mindig nagy a nevetés, igyekszünk, hogy kihallatszódjon, aztán fél nyolc körül ők elkezdik izztítani a gépet, én meg kiülök az egyik kanárisárga műanyagszékre. Igyekszem mindig másik helyet választani, hogy ne legyek unalmas. Először a gyerekeket hozzák. Már nem járnak, nem tudnak önállóan járni, szakember tolja be őket ágyon, vagy a szüleik kerekesszékekben, ölben viszi be apa a kicsikét, sovány a test, az arcon világoskék a maszkocska, a fejen meg sapka, mert régóta sehol a vékonyka haj. Van egy színes kis játékasztalkánk, rajzlapok, színes ceruzák, lemosható műanyagjátékok, de nem használják: őket nem várattuk. Jönnek, mennek, aztán nem jönnek többé, imádkozom. Utánuk a nagyon öregek következnek. Főnt vannak valamelyik osztályon, frissen műtötték mindet, tétován ücsörögnek a kopott székeikben. A fejük kopasz, a bőrön még ott a varrat, varratszedés később, vagy talán nem is lesz rá idő. Testükön a benti egyenruha, a hátul gombolódó, vagy nem is gombolódó köpeny alól kilóg a szőrös hólyagkatéter. Ülnek, néznek, mosolyognak, meditativra szedálta őket az évtizedek óta bevett posztoperatív klinikai rutin. Próbálnak beszélgetni, nem nagyon megy, pontosan tudják, hogy jön a halál, nem izgatja őket. Ők már egy másik társasághoz tartoznak. Egy másik emberi társasághoz. Ahhoz, aminek a tagjai már nincsenek életben. Az is egy közösség, többen vannak, mint az

élők. Jó társaság. Ők oda készülnek, közéjük. Vagy a fene tudja. Fél kilenc táján pedig megérkeznek azok, akiket a környékbeli falvakból hoz be a betegszállítás. Otthon élő, idős emberek, öreg párok, akiknek fogalmuk sincs arról, hová kerültek a nagyvárosban. Ülnek egymás mellett a széken, fogják egymás kezét, elkopott nejlonzacskóik tele vannak pakolva otthoni élelemmel, hazai csapvízzel, mintha kirándulni indultak volna, valahová a hegyek közé, a magasba, még egyszer, utoljára. Túl sokan vannak, a betegszállítók nem bírnak velük. Az öregek nagyon félnek és nem értenek semmit. Általában a férfi a beteg, de a nő sem tud segíteni. Bekopog, mutatja a papírokat, fontoskodik, aztán valaki nagy hangon leülteti a helyére, maradjon nyugodtan, hölgyem, dolgozunk az ügyön. Elfogynak, viszik őket haza, holnap jöhetnek újra, hátha sikerül. És csak ekkor kerülnek sorra azok, akik még önállóan mozognak. Öreg ember, de még nem vén. Műteni nem kell, vagy nem lehet. Korán kel, megvan a ritmus, megy a sugárra. Rendezi a sorait, szép ruhát vesz, ül a buszra, jön a klinikára. Magányos ember, a társa már meghalt, vagy nem volt neki soha. Társasági eseménye van. Az ebéd előtti sörénél majd mesélhet róla a kocsmában. Bedobja a papírját a boxba, vár. Vannak a váróban barátai. Azokkal fecseg. Most akkor a sugár-e a komoly vagy a kemó? Nagy a vita, élénk az élet, ők néha még nevetnek is. Sehol sem látom rajtuk a tüneteket. De aztán meghalnak ők is. Ülnek a kivilágított akvárium alatt, elnézegetik óraszámra a cinóbervörös, sziámi harcos halakat. Várják velük, mosolyogva, a pusztulást. És csak ezek után a nagyon betegek. Nem értem, hogy miért, de ők csak ekkor érkeznek meg. Ülnek, figyelnek, mutatják magukat. A kék arcú embernek a járomcsontjai rohadnak. Puha az egész fej, alig bír beszélni, oda lett az artikulációs bázis, nem érthető. Néha papíron kommunikál, az sem megy. A Puma-melegítő férfi viszont laza figura. Edzőcipő, farmernadrág, hátizsák, lehet vagy kilencvenéves. A fején néhány szál nagyon hosszú haj. A gerincét próbálják megmenteni. Nem fog menni. Aztán a gégerákosok. Már nincs ott a szerv, kiemelték, csak a fehér kis alátét meg egy lyukas műanyagkorong van a helyén. Azon keresztül szőröcsög, harákol, fuldoklik, ürít. Fogja a torkát, spanyolos az elegancia, abba kapaszkodik bele magasztosan. És a tüdőrákosok. Fékezhetetlen a köhögésük. Kifelé megy-e a levegő vagy befelé, alig lehet eldönteni. Harcolnak, nem tudom, miért. A legbetegebb pedig végül megérkezik, mindjárt ebéd, lezökken a gyerekek színes asztalához, onnan integet egy arra járó pufók, szőke szűznek, és addig játszik, játszik a színes kockákkal, amíg be nem szólítják őt is a fehér lányok. Teljesen igaz a van. Ott a helye. Nevet, vár, nevet. Az agyát zabálja a kór. Neki ennyije maradt.

A kicsi ember végzett, hosszan gondolkodik. Senki nem zavarja meg. Várják, mond-e még valamit. Tovább gondolkodik. Kiissza a pálinkáját, rágyújt, sörrel öblít. Nem tudom, miket mondok nekik, teszi hozzá végül. Fogalmam sincs, vagy csak nem emlékszem. Figyelek rájuk. Azt hiszem, ez kell nekik. Hogy legyen ott egy tanú. Azt hiszem, ez a munkám. Elgondolkodik, nagyot slukkol. Meg kell akadályoznom, mondja.

Nem gondolhatják azt, hogy a végére mindenki megrohad.
Elnyomja a cigarettáját, aztán hirtelen feláll, és egészséges, büszke léptekkel elindul a mellékhelyiség felé. Visszafordul, rám nevet, nekem mondja. A PCN típusú implantátum a természetes csípőízület teljes pótlására, sebészeti úton történő helyreállítására szolgáló, szövetbarát anyagból készült, humán beültetésre egyszer használatos, cementnélküli, csípőízületi endoprotézis. Megkerestem a rávalót, két éve ültettk be, szeretem.

2015. április 15-e, reggel nyolc óra. Onkoterápiás Klinika, földszint. Csöndes zene (Bach csellószonáták), növények, képek, hatalmas akvárium. Minden kórházi alkalmazott nagyon kedves és udvarias a beteggel: az adott páciens, minden valószínűség szerint, nemsokára úgyis meg fog halni – házilag barkácsolt hospice, magyar módra.

A kezelési folyamat azzal kezdődik, hogy az elgyötört arcodra ráöntenek egy maszkot.

Régen az orvosok a csontos pontokhoz viszonyított mezőhatárokat határozták meg: egy viszonylag nagyobb, téglatest jellegű térfogatot sugaraztak be, amibe sok sugárérzékeny szerv is bekerült. Ma már nemcsak szabályos geometriai formákra tudják alakítani a sugármezőt, hanem bármely céltérfogat tetszőlegesen bonyolult alakjához is. Ezért kell a maszk. Pontosan akarnak célozni.

Topo-CT, feltérképezik a testedet. Aztán a fejedre rátesznek egy hőre lágyuló, piszkosfehér műanyag hálót. Meleg vízbe mártották, utána terítik rá a testrésze. Nagy, nehéz, meleg és vizes törölközőt terítenek rád. Lassan szilárdul, durván keményedik. A végei le vannak kötve, nem enged el. Emelnéd a fejed, nem bírod. Mondhatták volna. Felveszi a formát, szorosan rád simul. Először forró, aztán fullasztó, hiába vágják ki az orrodnál, rajtad van egy negyed órát. Régi filmek, valaki lassan fulladozik a víz alatt, Ed Harris, *A mélység titka*, 1989. Leveszik, olyan mint egy sisak, keményen hozzá lehet fogatni a vizsgálóágyhoz. Erre a maszkra rajzolják rá a lézerrel kijelölt tájékozási és besugárzási pontokat. Van, akinek a csupasz testére, arcbőrére írnak az alkoholos filccel, az se jobb. Besugárzási belépési kapu avagy célkereszt, tényleg ez a neve. Magyarországon és az európai országokban hetente ötször sugaraznak, hétfőtől péntekig. A szombat és a vasárnap kimarad.

Én reggelente jártam át. Általában várni kellett kicsit, addig Márai 1954–1956-os naplóját forgattam – minden évet akkor próbálok elolvasni, amikor annyi idős vagyok, amennyi ő volt, amikor írta, de 2015-ben előreszaladtam.

A műveltség mindenekfelett alkati kétely, írta 1954. március 11-én. Hát, nem is tudom.

A kezelőben (ők úgy hívták: bunker) próbáltam jópofa lenni a lányokkal, mutattam erősen, hogy jövőképem pozitív. Egy kemény ágyszerűségre kell felfeküdni. Az ágyon a kívánt testtartáshoz szükséges testalap és kiegészítők vannak. A testalapon kell elhelyezkedni. A besugárzáshoz legmegfelelőbb testtartás megvalósításában asszisztensek segítenek. Felteszik a maszkot. Ők individuális rögzítőnek nevezik. Én nem érzem a maszkban az individualitást. Az ellenkezőjét érzem benne. Gyűlölöm is. Rögzítik. Fixen leszorítják a testalaphoz. Feszül az arcom bőre. Beállítják a referenciapontokat. Aztán otthagynak. Fekszem tovább egyedül. Lassan fölém forog a gép. Hatalmas monstrum, feje van meg testrészei, minden irányba képes elfordulni, lehet, hogy magától működik. Jobbra mozdul, balra mozdul. Forog, zörög, morog. Surrog és kattog, sípol és recseg. Veszedelmesnek tűnik. Nehéz is lehet. Mi van, ha rám szakad. Fekszem az asztalon, a maszkkal vagyok rácsatolva, nem tudok elfutni, még a végén bekerülök a Délmagyarba, SL (52) különös balesete az onkoterápián, nevetséges. Ez a ritmus. Megszokom. Kibírom. Nem fáj. (Gyerekkoromban, a fogorvosnál találtam ki. Ha kibírod, akkor vége lesz. Vége lesz, elmúlik, a boldog jövőből nem tudsz majd visszatérni ebbe a szörnyű székbe. Az időutazás hiányának előnyei. Nem térsz vissza. Nem tudsz visszatérni. Nem tudsz visszatérni a rosszba sem.) Már vége is. Nincs visszatérés. Ott maradsz a jóban. Egészen holnap reggelig.

A Medrol nevű gyógyszerem egy metilprednizolon nevű szteroidot tartalmaz, egyféle kortikoszteroidot, mint a gyermekkori Hidrokortizon, csak sokkal nagyobb koncentrációban – talán a gyulladásra adták. Az Apo-Famotidin pedig egyszerű reflux-gyógyszer: gátolja a gyomornedv termelődését, csökkenti annak sósav- és pepszin tartalmát – hogy ezt mire kaptam, nem tudom. Ezek a segédanyagok azonban nem tartják távol a mellékhatásokat.

A sugárdózis erős megrázkódtatás a testnek. Őli a beteg sejteket. Segít a testnek, de fájdalmat okoz, pontosan célzott, a szándéka is jó, mégis őli az egészset. Az első pár alkalom iszonyatos, korábban elképzelhetetlen intenzitású fogfájást okozott. Lüktetett az arany inlay-k alatt az ideg. Kemény szenvedés, igazi kín. Hosszú órákon át. Hirtelen elmúlik. Aztán migrénszerű fejfájások érkeztek. Van rá orvosság, nem mered bevenni. Fogod a fejed, fetrengsz, néha kiabálsz. Elmúlik ez is. És aztán a lassú, szinte észrevehetetlen hajhullás, akár az amerikai filmekben.

Phineas P. Gage (Lebanon, New Hampshire, 1823. július 9. – San Francisco, Kalifornia, 1860. május 21.) az új-angliai Vasúttársaságnál a pályamunkások csoportvezetője volt, magasan képzett mérnök. A férfi egy baleset túlélésével vált híressé: egy hosszú vasrúd fúródott a fejébe, és az agyának bal frontális lebenyét túlnyomórészen elpusztította. A baleset 1848. szeptember 13-án történt. Gage éppen egy szikladarab robbantásához készülődött, mikor a lőpor berobbant, és a tömővas keresztülment a fején. Az 1,1 m hosszú és 3,2 cm átmérőjű vasrúd, melynek elvékonyodó szakasza mintegy 30 cm volt, a hegyes végével fúródott a fejébe – talán ennek a körülményeknek köszönhető, hogy túlélte az esetet. Az összesen 6 kg-os vasrúd áthatolt a koponyáján, a baleset helyszínétől 25 m-re találták meg. Gage pár percen belül beszélt, kis segítséggel sétált, majd kocsiba ülve megtett 1 km-t a lakásáig. A baleset olyan mértékben megváltoztatta a személyiségét és a viselkedését, hogy a barátai úgy látták, „ő már többé nem Gage”. A baleset után csak árnyéka volt korábbi önmagának. A korábban kedves, pontos, precíz és figyelmes műszakvezetőből egy fegyelmetlen, trágár, figyelmetlen, agresszív, perverz alak lett – számoltak be későbbi állapotáról az orvosok. A személyiségváltozás oka az lehetett, hogy a baleset során a frontális lebenyben egy véletlen lézió következett be egy olyan területen, mely az érzelmek felső kontrollját valósítja meg: hibátlan működés esetén gátló hatást fejt ki az agresszivitásért felelős agyi struktúrákra.

A léziós szándékú sugarak olyasféléképpen röppentek át a koponyámon, akár Phineas Gage fején a hatkilós tömővas. A behatolási és kilépési pontok körül meggritkult a haj. A homlokom bal felső része körül elhelyezkedő műtési heg és hátul, az úgynevezett *foramen parietale* környékén megkopaszodtam. A *foramen parietale* egy lyuk az ember agykoponyáján. A két falcsont (*os parietale*) illeszkedési pontja között található. Egy véna halad keresztül rajta, ami a *sinus sagittalis superiorba* fut bele és néha az *arteria occipitalis* egy apró ága. Nem mindig van jelen. Mérete jelentősen változékony. Nálam jelen van, mérete átlagosnak mondható. Fölötte ott a csupasz bőr.

Hegek és kopaszság. A sapka túlzás lenne. Mindenki látja, hogy bele-nyúltak a fejedbe. Nyoma maradt minden műveletnek. Eljárásnyomok a bőrön. Nagyon férfias. Akár egy indián. Irokéz: homlokán szerencse-tetkő, a feje tetején Vileda-partvis. Talán elmúlnak.

A rákos kisgyerekek kedvéért a lineáris gyorsító besugárzó fejére picike űrhajós matricákat ragasztottak. A művelet közben azokat nézegetem.